

Қазак

**ЭТНОПЕДАГОГИКАСЫНДАҒЫ
ҰЛТТЫҚ ФИЛОСОФИЯНЫҢ
рөлі**

Этнопедагогика дегеніміз
белгілі бір халықтың тәрбие
дәстүрін жинақтап, ғылыми
жағынан жүйелеп, зерттейтін
педагогика ғылымының бір
саласы болып отыр.

Қазақ этнопедагогикасының қалыптасуы:

Қазақ
этнопедагогикасының туу
кезеңі (XIX ғ. 2-жартысы),
оның белсенді
қайраткерлері

Қазақ этнопедагогика сының
қалыптасу кезеңі (1920-1930)
және ол кезеңдегі
қайраткерлер

Қазақ
этнопедагогикасының
даму кезеңі (1970-1995)

1.Қазақтың демократ-
ағартушылары: Ш.
Уәлиханов Ы.Алтынсарин
А.Құнанбаев

Қазақтың зиялы
оқымыстылары:
С.Торайғыров
Ә.Диваев
А.Байтұрсынов

М.Ғабдуллин
Б.Момышұлы
Б.Адамбаев
Ш.Ахметов
М.Әлімбаев

2.Орыс,батыс саяхатшы-
ғалымдары:
П.С.Паллас
Э.С.Вульфсон
А.Вамбери
А.Левшин
А.Ұнушкевич
Н.Г.Потанин
Н.Л.Зеланд
В.В.Радлов т.б.

Ш.Құдайбердиев
М.Дулатов
М.Жұмабаев
Ж.Аймауытов
Х.Досмұхамедов
Н.Құлжанова
М.Әуезов
С.Сейфуллин

Қ. Жарықбаев
С.Қалиев
Ә.Табылдиев
С.Ұзақбаева
М.Балтабаев
М.Бөлеев
З.Ахметова
М.Құрсабаев
М.Смайылова
М.Оразаев
К.Қожахметова

**Ұлттық
психология**

Этнография

**Қазак
халқының
ұлттық
философиясы**

Этнопедагогика

Этнопедагогика

Этнопедагогика
мәселесінің
байланысы

Халықтық
педагогика

Педагогикалық
этнография

Қазақтың ұлттық философиясының ерекшелігі

Біріншіден

- тұспалдап, мақалдап, мақамдап, тақпақтап сөйлеу, жыр, терме, толғау, айтыс өнері арқылы көзге көріну

Екіншіден

- танымдық, яғни ата мекен, ел-жұрт, т.б. мәселе жөніндегі көзқарасы

Үшіншіден

- ана тіліне, сөз өнеріне ерекше ден қойып, жоғары баға беруі

Төртіншіден

- ұлттық базисі болып есептелетін көшпелі өмірімен, мал шаруашылығымен тығыз байланыстылығы

Қазақ философиясының ерекшеліктері

көбінесе салт пен дәстүрде,
рухани мұра мен
адамдардың мінез-
құлықтарында басым
қолданылады. Табиғи
ортаны өзгертудің пайда
болуы философиялық
көзқараста адамның айқын
мақсатты қызметін, мақсат
қою факторын өмірге
келтірді, ұлттық
дүниетанымы пайда болды.

Менталитет

ғылыми мінез-құлық пен
әдет-ғұрыптар жиынтығы
негізінде бағдар таңдауын
талап етеді. Табиғи және
әлеуметтік өмірді тікелей
бейнелеу, дүниенің
құрылымы, оның жасырын
күштері туралы тұрпайы
түсінік бұл қазақ
философиясының бастапқы
кездегі деңгейі еді.

Қазақтың ұлттық философиясында
қоғамдық ой

қоғам қоғамдастық қоғамдық пікір

Қоғамның біртіндеп дамуымен, тайпаның тарихи жадында қалған жекеленген құбылыстар мен белгілі бір оқиғаларға байланысты адамдардың уақытты сезінуі ояна бастады. Жұт, аштық, оба, мал індеті, соғыс, т.б. табиғи және стихиялы апаттар адамдар санасында өз ізін қалдырып, белгілі бір уақыт қарқынының анықтамасы ретінде қызмет атқарды. Уақытты түсінушілік жекеленген адамдар үшін ғана мәні болғанымен, әлемдік жаратылыстың өтпелі компоненттерімен берік байланыста болды. Ол туралы Л.Н.Гумилев «Халықтың әл-ауқат жағдайын анықтайтын, классификация үшін аса ыңғайлы индикатордың бірі этникалық сананың уақыт категориясына қатыстылығы болып табылады,»- деп жазды.

Рефлексия. Проблемалық сұрақ:

Сендердің ойларыңша, ұлттық философия қазақ ұлтынан қалай байқалады?

Студенттердің пікірін тыңдау.

Сауалнама

1. Қазақ этнопедагогикасының көздеріне не жатады?
2. Қазақтың ішкі этникалық құрылымы неден тұрады?
3. Халықтық педагогикада ұрпақтар сабақтастығы қандай рөл атқарады?
4. Халық педагогикасының тарихи тәрбиелік мәні қандай?
5. Ұлттық философия қазақ ұлтынан қалай байқалады?
6. Қазақтың халықтық философиясының қандай элементтерін білесіз, мысал келтіріңіз?

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Гумилев Л.Н. Ритмы Евразии: Эпохи и цивилизации. – М.,1993.
2. Есімов Ғ. Сана болмысы. Саясат пен мәдениет туралы ойлар. – А.,1994.
3. Ә.Қоңыратбаев, Т.Қоңыратбаев. Көне мәдениет жазбалары. А.: Қазақ университеті, 1991.- 400б.
4. Этнопедагогика және этнопсихология. Абай Құнанбаевтың 150-жыл толуына арналған ғылыми-әдістемелік жинақ. – А., Республикалық баспа кабинеті, 1995.-137 б.
5. Табылды Ә. Қазақ этнопедагогикасы және оқыту әдістемесі. – А.: Білім, 2004.- 288 б.
6. Кожаметова К.Ж. Казахская этнопедагогика: методология, теория, практика. – А., 1998.

Назарларыңызға
рахмет!
